Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Рік III. Луцьк, Понеділок дня 16 Квітня 1928 р. Ч. 14 (75)

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА

Орган Української Національної Думки.

Ціна 20гр.

Виходить що - неділі.

Адреса редакції й адміністрації: ЛУЦЬК на Волині, Алеї Б. Хороброго, 18.

Передплата: в краю: на 1 місяць 1 зол., на чвертьрічно 3 зол., на пів оку 5 зол. 50 гр, рік 10 зол.; за границею: на рік 2 америк. долярн або їх вартість в иншій валюті.

Рукописів не звертається. —Оголошення після умови
Непідписаних дописів не приймається.

Христос Воскрес!

Всіх наших прихильників і передплатників поздоровляємо з Великоднем

Редакція і Адміністрація

ВІРМО У ВОСКРЕСЕННЯ!

За правду, голошену сміливо й отверто, за проповідь високих засад братньої любови, рівности й волі, за вказування людям певної дороги до очікуваного Царства Божого—Христос пішов на муки, страждання і смерть. Після мук і страждань, після положення у гріб—Він воскрес. Воскрес—щоби по цілому світу прославилось імя Його, щоби здійснилось заповіджене царство Його...

З того часу, ось уже майже дві тисячі літ, рік — річно, по цілому світу люди святкують свято воскресення Одні, як спомин величньої історичної події, того чуда, що визволило рід людський од гріха, прокляття і смерти, другі, як велику ідею перемоги світла над темрявою, правди над неправдою, справедливости над всякими гнобителями і визискувачами. Але для всіх свято воскресення служить джерелом віри в остаточну побіду правди, всіх воно захоплює святим змаганням і в душу ллє надію.

В нашу українську душу, наболілу важким лихоліттям, ллє воно світлу надію на щасливу будуччину нашу, кращу долю для нас.

Прийде й для нас наш радісний день, як по Голгофті прийшло воскресення!..

Воскресне Україна!

Правда, що сувора дійсність насуває весь час нам скорбні думки. Занадто багато, вже розмножилось поміж нами юдів - запроданців, що так ласі на срібняки, яких не шкодують книжники і фарисеї. Повстало багато у нас ріжніх партій непотрібних, що борікаються через дрібнички, а забувають головне, і в тій вузько - партійній боротьбі розбивають народню єдність і силу, захитують національну ідеольогію і серед слабодухих ширять сумнів і зневіру:

—Чи справді воскресне? А як і станеться те чудо — то коли?—питаються, похитуючи своїми головами, у сміливих і вірних слабодухі та зневірені.

А на ґрунті захитаної твердости і віри росте розбіжність національно-політичної думки, слабіє народній дух і множаться такі в громадянстві, що подібні Петрові, який в тяжку хвилину відмовився від свого Бога... Все це правда...

Але ж бо це і є наша Голгофта, це ж і є ті наші національні терпіння і рани, які завдають народові українському не тільки чужі, але й свої. Це ж і є той хрест, який ми мусимо нести на собі якийсь час як історичну конечність, щоби спокутувати всі гріхи, що тяжать на нас, як ті—одідичені од предків наших, так і ті — надбані нами самими.

По тій Голгофті, після тих терпінь прийде таки наше воскресення. В один великий день нашої весни радісною воскресною піснею загомонить Українська Земля. Дружнім зусиллям, як вислід спільної праці цілого народа, як наслідок нашої національної єдности — станеться наше воскресення..

В ці радісні дні християнського свята воскресення, що тепер ми святкуємо, складаючи святочні побажання своїм близьким і знайомим, бажаймо один одному насамперед одно: щоб день нашого національного воскресення прийшов для нас якнайшвидче.



Юра Шкрумеляк.

ТРЕТІЙ ДЕНЬ.

А в неділю рано облаки заграли,
Що прийшло найкраще із усіх чудес,
На Сіоні кедри радісно співали:
— Радуйся, о, Мати, твій Ісус воскрес!

Ой, зраділа в горю та скорботна Мати —
І в душі зболілій сонічко зійшло, —
— Якже туг відвічну Правду вихваляти,
Що зміняє в славу все терпіння й зло?...

Українські жени! Ви також із роду
Зазнаєте муки—без гріха й провин,—
В вас також на вгіху лютому Іроду
Мучився і гинув ваш коханий син...

В гору скорбні чола! Хай в зболілім лоні
Загорить надії радісний огень!
Стане певне Правда в вашій обороні—
Й вам також воскресне Слава в Третій День ..

Українці в новім Соймі й Сенаті.

Посли-українці.

Посли Українського Національно - Демократичного Обеднання:

1. Д-р Баран Степан, адвокат,
2. Д-р Біляк Степан, адвокат,
3. Д-р Влажкевич Іван, адвокат,
4. Великанович Дмитро, учитель,
5. Вислоцький Олександер, селянин,
6. о. Ганушевський Михайло, священник,
7. Заваликут Іван, адвокатський кандидат,
8. Д-р Загайкевич Володимир, адвокат,
9. Кохан Володимир, селянин,
10. Кузик Степан, адв. кандидат,
11. о. Куницький Леонтій, крилошанин,
12. Кунько Андрій, селянин,
13. Д-р Куровець Іван, лікар,
14. Д-р Левицький Дмитро, адвокат, голова УНДО,
15. Ліщинський Іван, б. учитель,
16. Лисяк-Рудницька Мілєна, учителька семинарії,
17. Луцький Остап, кооператор,
18. Паліїв Дмитро, редактор,
19. о. д-р Пеллїх Володимир, священник,
20. Стругинський Михайло, редактор,
21. Тершаковець Гриць, селянин,
22. Хруцький Сергій, б. учитель гімназії,
23. Целевич Володимир, правник;

Посли Соц.-Радикальної Партії:

1. Д-р Бачинський Лев, адвокат,
2. Жук Семен, б. учитель,
3. Д-р Ладика Дмитро, канд. адвокатський,
4. Д-р Когут Осип, адвокат,
5. Роґуцький Микола, селянин,
6. Стефанів Клим, б. учитель,
7. Шекерик-Доників Петро, селянин.

Посли Сель-Роб (правиці):

1. Волинець Степан, укінчений студент фільософії,
2. Сенюк Андріян, землемір,
3. Федорук Іван, землемір,
4. Чучмай Максим, б. учитель.

Посли Сель-Роб-Лівиці.

1. Вальницький Кирило, журналіст,
2. Хам Микола, студент-правник.

Посол Українського Сел.-Союзу:

1. Васильчук Павло, журналіст.

Посол Української Партії Праці.

1. Д-р Західний Михайло, адвокат.

Посли — Безпартійні.

1. Власовський Іван, б. учитель гімназії,
2. Зубрицький Володимир, б. учитель гімназії,
3. Серветник Лаврін, фельшер.

Сенатори-українці.

Сенатори Українського Нац. Демокр. Обеднання.

1. Д-р Бараник Василь, адв. кандидат,
2. Галущинський Михайло, б. гімназійний професор, голова львівської „Просвіти",
3. Д-р Горбачевський Антін, адвокат,
4. Децикевич Володимир, б член, Г. С. Виділу,
5. Кисілевська Олена, письменниця,
6. Кузьмин Микола, селянин,
7. о. Татомир Юліян, священник,
8. Д-р Троян Корнило, адвокат,
9. Черкавський Олекса, адвок. кандидат.

Сенатор Соц.-Рад. Партії:

1. Д-р Макух Іван, адвокат.

Сенатор Сель-Роб (Правиці).

1. Козицький Сергій, б. учитель.

В Соймі разом чи окремо.

Всіх послів і сенаторів українців вибрано разом 52, з того 45 з Галичини і 7 з Волині; послів з Галичини 32, сенаторів 9, з Волині і Полісся послів 10 і сенаторів 1. Коли не рахувати двох послів, що вийшли з державної листи, (пос. Хруцький і Васильчук), себ-то за рахунок виборців з Галичини, то Холмщина і Підляшша не вибрали ні одного свого посла. Порівнюючи до виборів з 1922-го року, вислід останніх виборів на північно-західніх землях є просто катастрофічний. А все це тільки тому, що багато декому ходило при виборах не про громадське добро, а про вузько-партійні, а то й чисто особисті інтереси, чого не зміркували одразу виборці.

Здавалось, що після такої тяжкої кари за розбиття при виборах, українські посли витягнуть з того науку в соймі. Але й та надія завела. У соймі маємо тепер: 1) Український Національний Клюб з числом 25 членів, до якого входять всі члени Українського Національно - Демократичного Об'єднання, 2) Клюб Укр. Соц. Радикальної Парляментарної Репрезентації в силі

В народі всім роботу дай!
З палати він, чи з хати,
Кажи для краю жити їм,
Не тільки умирати.

Р. Купчинський.

ПОНТІЙ ПИЛАТ.

Христос умер на Христі тоді, коли над Римом і цілою римською імперією, до якої належала й Палестина, панував цезар Август. Але річ цікава, що імя того потентата у звязку зі смертю Христовою ні історія, ні перекази людських поколінь не сплямили такою ганьбою й призирствам, як це сталося з іменем Августового намісника у Палестині Понтія Пилата. Імя цього крівавого прокуратора перейшло в покоління з плямою людини, що з фільософським спокоєм видає смертний присуд людям, які проповідують нову незрозумілу йому правду, та ще й свій жорстокий вчинок оправдують якимись вищими міркуваннями.

Цілком є зрозумілим, що особа, яка в Христовім процесі відіграла таку велику ролю, завжди цікавила людей. Хтож був такий Понтій Пилат?

Останні історичні дані, основані на наукових дослідах, такі. Пилат уродився в Римі. Належав до вищої римської суспільної кляси. Дякуючи близьким звязком з високими особами в Римі він швидко пройшов усі ієрархичі щаблі урядової драбини. Намісником Юдеї і Самарії він став, маючи заледве 26 літ. Його владі також належала і Галілея, в якій царював Ирод, але яка тільки нібито була незалежною, в дійсности звязана була з римською імперією.

Понтій Пилат мав у своїх руках велику владу. Стояв на чолі римського війська, яке в великому числі було розташовано в Палестині, і був найвищем суддею. Мешкав звичайно в Цезареї, часами лише наїзжав до Єрусалиму, особливо в ті дні, коли з цілої країни цілого світа підчас великих свят сходились сюди величезні юрби жидів. Тоді то з подвійною увагою він мав слідкувати за настроями жидівського народу, який ждав свого Месії, домагався свого царства.

Його міцна рука мусіла сильно тяжіти на спинах народу жидівського, що вічно бунтував і не хотів згодитися з владою римлян. Пилат не любив жидв, як народу—на його погляд—нижчої раси і цю свою відразу виявляв не раз. Через те його зненавиджено, і його імя наганяло страх в цілій Юдеї.

Тогочасний літописець Йосиф Флавій характеризує Пилата, як суворого сатрапа, жорстокого, без сумління і жалости. Це був упертий сатрап і безоглядний. Хоч в Єрусалимі було багато колодязів і резервуарів води, він все ж таки наказав вибудувати кругом міста водотяги. На будову водопроводів, потрібних для того, щоби підчас облоги міста, населенню не забракло води, він казав забрати з єрусалимського храму священні дорогоцінности. Також відомо, що одного разу підчас богослуження він наказав своїм воякам у пень вирізати кілька десятків Галилеяв. Другого разу казав постинати голови згромадженим самарянам також підчас обходження свята на горі Гарізім. За свою жорстокість він був навіть покликаний до Риму до імператора Августа, від якого мав нагінку.

Августа П. Пилат дуже боявся —і цей слабий бік його характера вміло використовували спритні жиди, яким Пилат, особливо цареві Ироду, мусів уступати в де-яких справах.

В таких умовах Пилат і видав на Христа смертний присуд.

В ролі судді над Христом Пилат, що був культурним патрицієм, виступав не охотно. Постать Христова з обличчам, повним, неземної доброти, на нього зробила надзвичайне враження. Але змушений міркуваннями „вищого порядка" політичного і особистого, все ж таки видав смертний присуд, умивши руки в своїй невинности.

Як оповідає одна легенда, старий вже тоді Цезар Август ночуваючи зближення смерти, послав до Ерусалиму, щоби привезли до нього Христа, про якого він чув, як чудесного воскресителя і оздоровителя. Але Христа вже давно було розпято. За те він сказав Пилата закувати і припровадити до Риму, де й казав його покарати смертю. Але теї екзекуції не довелось перевести, бо Пилат сам наложив на себе руки і сам перервав нитку свого життя...

Опов. за Євг. Меллером.

За 4 дні обрад нового сойму.

Посли Українського Національного Клюбу в новім соймі внесли за 4 дні обрад сойму 6 інтерпеляцій про ріжні несправедливости і кривди нашого народу в ріжних місцевостях і 8 внесень, між иншим в справі виборчих зловживань, амнестії для політичних вязнів, негайної допомоги дрібним рільникам у місцевостях. які навістила повінь минулого року, вдписання податків на 1927-1929 роки в гірських повітах, в справі відшкодовання за землі, які після рижського миру осталися за кордоном, і ин. В сенаті внесено за той час 3 інтерпеляції.

Крім того дня 27.III з сойм. трибуни пос. Загайкевич протестував проти знасилювання свобід послів. 26.III пос Дм. Левицький зложив правно-держ. деклярацію, 29.III. пос. Баран виголосив промову з нагоди бюджет. провізорії. 30.III. пос. Біляк виголосив промову з нагоди законопроєкту про інвестиції, пос. Загайкевич боронив наглий внесок про амнестію. На бюджетовій комісії виголосили промови пос. д-р Біляк і д-р Баран.

——

Чи мали би бути нові вибори?

Як подає „Слово Польське", посли з „одинки" отримали доручення використати великодні свята на урядження зібрань і віч у своїх округах. Представники „Безпартійного бльоку" вже реорганізують свої повітові комітети на повітові секретаріяти, а також наложено на них обовязок творення нових груп і бльоків (розуміється—прихильних до уряду). Така організаційна акція дає підстави думати, що „одинка" готується до нових виборів, бо не вірить, що цей Сойм буде довго жити. Перед полагодженням бюджету сподіваються вступлення до Сойму урядового внеску про зміну конституції. А як є сумнівним, щоби в цьому Соймі знайшлася більшість, яка б ухвалила зміну Конституції згідно з бажанням уряду, то є можливим розвязання Сойму і росписання нових виборів. — Все може бути!

В постійній небезпеці.

Всі памятають, що минулого року в Варшаві на головному двірці був застрілений представник радянської держави посол Войков. Його вбивцю, молодого росіянина з Вільна, Коверду засуджено за те на вічну вязницю.

Мабуть всі ще памятають також, як минулого літа в будинку радянського посольства в Варшаві було застрілено якогось молодого юнака, також здається з Вільна, який добивався побачення з заступником посла Уляновим. Це таємниче вбивство не набрало ширшого розголосу лише тему, що сталося в будинкові екстериторіяльного посольства.

А оце знову маємо свіжу новину такоїж натури. 5-го квітня до радянського посольства зголосився молодий юнак і заявив дижурному кур'єру, що хоче бачити начальника консулярного відділу Олекс. Гакгофа. Коли юнака введено до кабинету Гакгофа, він в розмові на 4 очи освідчив, що є членом тайної російської монархистичної організації в Вільні, а приїхав перестерігти посольство перед терористичною змовою, яку нібито віленські монархисти плянують на нового посла Богомолова.

Це освідчення Гакгофові видалось підозрілим і він покликав польську поліцію. Поліція арештувала підозрілого і повезла до слідчого уряду. І ось тут виявилося, що цей молодий юнак є в дійсности дівчиною, яка перебралася в чоловиче вбрання. Називається вона Олена Валентовичівна, має 18 літ, жие у Вільні і дійсно належить до російськ. монархістичної організації.

Тепер уже поширюються чутки, що Валентовичівна є дівчина ненормальна. Але в колах радянського посольства всі певні, що вчинок Валентовичівни є в звязку з пляном нового терористичного акту на представництво радянське в Польщі.

Згодою малі набірають сили і ростуть,
А незгодою великі слабнуть і падуть.

Др. Степан Баран, Посол до Сойму.

Вибори в Галичині.

Вислід останніх виборів до Сойму і Сенату в Галичині далеко не світлий, та всеж без порівнання кращий, як на Волині і Поліссі.

Виборчі практики були тут майже такі самі, як і на північних землях. По наказу з гори все працювало для „одинки", всіма засобами, як перед виборами, так і підчас виборів. На допомогу урядовій одинці стануло польське народнє учительство, панські двори та польські ксьондзи і велика частина польської міської інтелігенції. Тюрми заповнено українськими кандидатами на послів і українськими виборчими агітаторами. Виборців по селах страшили карами, або обіцяли ласку уряду, щоби тільки віддали голос на „одинку".

Ця нечувана і в Галичині досі не бачена виборча нагінка звертала ся передовсім, а то й виключно, проти найсильнійшої української партії в Галичині—проти Українського Національно-Демократичного Обєднання (УНДО). Названа партія має за собою тридцятилітню історію (від 1899 р.), гуртує у собі майже всю українську інтелігенцію і величезну більшість українських селян. Все, що справді українське, все, що безумовно демократичне, все—що державницьке, одним словом, всі свідомі і незіпсуті чужими соціялістичними, або комуністичними чи-як тепер кажуть—сельробівськими—гаслами широкі круги українського населення, в першу чергу сільського, знаходять-ся в рядах партії УНДО і йдуть під її проводом з жовто-блакитним прапором на зустріч народньої волі.

Галицько-український народ йде за партією УНДО і свідомо до неї належить не тільки для того, що ця партія суто українська, національна, але й тому, що тільки ця партія робила і робить творчу органічну роботу на всіх ділянках національного життя. Організація „Просвіт", яких в Галичині—понад дві тисячі, організація українських шкіл (середніх і народніх) „Рідної Школи" (одинадцять українських гімназій, 5 українських учительських семинарій, кілька шкіл фахових і кільканадцять вищих і нижчих народніх шкіл), заснованя і ведення понад дві тисячі кооперативів—все те, що творить нашу дійсну національну силу в Галичині, створили і ведуть члени партії Українське Національно-Демократичне Об'єднання.

На чолі всіх центральних установ українських у Львові є виключно члени УНДО. І в „Просвіті", Ревізійному Союзі, „Народній Торговлі", „Центро-Союзі", „Центро-Банку", „Дністрі", „Земельному Банку", Гіпотечному—та в „Рідній Школі"—провід у руках членів УНДО, і вони своєю творчою працею на користь українського народу збогачують нашу національну скарбницю, як у центрі краю--Львові, так і по далеких місточках та селах.

Не диво, що урядові кола всю свою силу і натиск звернули проти УНДО, цеї найсильнішої і провідної української партії в Галичині, яка мусить певно відограти таку саму творчу й будуючу ролю і на північних українських землях, за „сокальським" кордоном. На поміч полякам пішли своїм хлополапством (демагогією) наші дрібні українські партії соціялістично-комунізуючого покрою. Соціялісти радикали, оба сельроби, радянофільська партія праці, врешті й недобитки москвофілів—на своїх вічах і в своїх часописах не агітували проти „одинки", не підносили кривд нашого народу, а всю свою лють і ненависть звернули проти УНДО, воюючи проти нього брехнею і наклепами за те тільки, що УНДО не йде під червону плахту, а держить високо жовто-блакитний прапор.

Та не зломили нас ні переслідування, ні тюрми, ні крєклива і безшабашна демагогія радикалів і сельробів. УНДО віднесло велику побіду. В Галичині побідив

Богдан Кравців.

ХРИСТОС—ОРАЧ.

З села йшли люди (блідли зорі
І блід Чумацький Шлях..)
—„Ой, чий се плуг сьогодні оре
Так рано на полях?..
Сіріє хтось на небосклоні
Иде в сяйвах віч своїх..
І ясний плуг і білі коні
Світанком біля їх..
—„Христос Воскрес!—Кому, ратаю,
Ви поле орете..."
Над ним вінком хмаринки грають...
И проміння золоте.
І скибками до ніг поклоном
Збігаються поля,
І жайворонками мов дзвоном
Звенить уся земля..
Припали.. Слід цілують: „Пане..."
.. Довкола шепти трав:
„Благословенною хай стане
Земля, що Ти орав."

КЛОПОТИ СЕЛЬРОБІВ.

У своїй недовгій історії сельроби мали дуже мало спокійних днів. Не маємо тут на увазі того факту, що від початку й до кінця Сель-Роб боровся зі всіми українськими національними й соціялістичними партіями. Поминаємо навіть те, що у тій боротьбі Сель-Роб міг оборонятися й оборонявся тільки демаґоґією, брехнею, бо правда промовляла проти нього. Але не мав Сель Роб спокою сам в собі, внутрі партії, бо склеєний був з двох зовсім ріжних елементів, які скоріще чи пізніще мусіли знов розлетітися; спільні нитки, які могли їх звязувати, були занадто слабкі, щоби не прірватися під величезним тягарем противенства, які лежали в основі спілки Сель-Союза і Волі Народа, в яких повстав Сель Роб. Ті противенства і були причиною, що б. Сельсоюзники з часом мусіли плювати собі в обличча й потверджувати все те, що ще недавно заперечували, а що українська національна преса писала про б. воленародовців.

Сель-роб розлетівся на свої первісні складові частини і тільки прибрав нові назви: Сель Роб (правиця) і Сель-Роб-Лівиця. Між обома Сель-Робами лягла величезна прірва, якої не в силі були засипати навіть соймові вибори, до яких оба пішли окремо (№ 8 і № 19). Але після виборів бачимо знов намагання об'єднати їх. Хоч в цих намаганнях видко знов всі ті самі властивости амбіцій з одного боку Вальницького й тов. а з другого Чучмая і ко., через які вони поєднатися не могли, то все ж таки тепер є ніби вигляди, що оба Сель-Роби скоро об'єднаються

Колиб розглядати справу сельробів, як справу чисто окрему сельробівську, то можна би сказати, що соймові вибори стали для них тією школою, що навчила їх шанувати єдність. Во справді, скільки вони себе не реклямували, скільки не кричали про свої „сили" і „впливи" серед селянсько-робітничих мас, то їх виборчі успіхи випали більше як слабо. Та й ті мізерні успіхи вони завдячують знов таки не своїй силі і впливам, а зовсім стороннім зовнішнім умовам. Сель-Роб-Лівиця виїхала на поліській темноті і галицькім старім москвофільстві, а правиця—на розбиттю українських національних сил. Вистарчить згадати, що колиб зложити голоси 18 ки і 22-ки на Волині, які впали при виборах на ці номері, то Сель-Роб-правиця мав би ще на одного посла меньше (має їх тільки 4), а сенатора правдоподібно не мав би жадного. — Але по суті, то навіть не ті причини зводять їх до купи. На це впливають чинники, про які масі сельробівській (як що взагалі можна про таку говорити) і не сниться.

Радянські часописи з кінця березня ц. р. принесли нові вісти про стару історію в комуністичній партії України (КПбУ) й ком. партії Західньої України (КПЗУ)—про так звані націоналістичні ухили в партії. По комуністичних звідомленнях можна оцінювати ті ухили, як якесь зачароване колесо, з якого не може вибристи не тільки КПбУ, але навіть сам Комінтерн, для якого це питання є дуже болюче. Комуністи хотілиб представити цю справу як якесь зачароване колесо і перед своїми партійними масами, замазуючи їм очі якимось „ухилами", навіть „зрадою", „запроданістю польському фашизмові" і т. д. Але це їм не вдається так легко, та й ледви чи коли небудь вдасться; бо те „зачароване колесо"—це ніщо инше, як продовження віковічної боротьби України з Москвою за незалежність української держави. Що це так, а не інакше, свідчить про те хочби такий уступ з „резолюції об'єднаного пленуму Ц. К. і ЦКК (Центр. Контрольна Комісія) КПбУ"—„про розкол у Компартії Західньої України".

„Партія, творячи українську культуру (?), вважає за свій обовязок так спрямовувати її, щоб вона могла швидче виконувати відповідну ролю в соціялістичному будівництві. Але КПбУ рішуче боротиметься проти будь-якої спроби спрямувати розвиток Радянської України на розрив із Союзом Радянських Республік, з столицею світового революційного руху — Москвою".

Цього досить. Кожний українець зрозуміє, що нова комуністична „зрада" українців — це колишня „зрада" гетьмана Мазепи. Але, як ту історичну, так і нову „зраду" намагаються здусити ті, що „рішуче боротимуться проти будь-яких (!) спроб" одірватися од Москви.

До цієї справи ми ще повернемо. Але тут ми згадали про неї тому, що вона якраз має не аби яке відношення до клопотів сельробів. Тут якраз є джерело і розламу і нових спроб об'єднання Сель-Робу. Наведемо тут цілий уступ „резолюції", який говорить якраз про Сель-Роб.

„Сельроб, що об'єднував усі селянські дрібно-буржуазні групи колишніх „сельсоюзників" і колишніх „воленародців", мусів-би стати політичною організацією, що мобілізувала-б і виховувала-б сили революційного селянства в боротьбі проти поміщиків і капіталістів. Але таку революційну роботу Сельробу, серед певної частини якого були чималі дрібно-буржуазні вагання, можна було-б забезпечити тільки під твердим ленінським ке-

8 членів, два клюби Сель-Роба: правиці 4 члени і лівиці 3, та ще кількох окремих послів, що ще не знають, що з собою зробити і ходять, як кажуть, самопас.

Український Нац. Клюб звертався до Радикального Клюбу в справі утворення одного Клюбу. На це ніби більшість радикалів погоджується, а одинокий радикал сенатор таки війшов до спільного сенатського Клюбу. Оба ті Клюби створили навіть бльок на соймовім ґрунті, щоби уможливити собі більшу участь в соймових комісіях, в яких самі радикали не могли б мати своїх представників. Одначе до створення одного Клюбу таки не дійшло. Проти того, кажуть, найбільше виступає рад. посол д-р Когут і пос. Жук, який є під сильним впливом першого.

При виборах президії сойму і сенату вибрано до президій також і українців. І так: віцемаршалком сойму обрано посла д-ра Загайкевича (УНДО), а одним з 9 секретар в посла д-ра Ладику (УСРП); віцемаршалком сенату обрано сенатора Галущинського (УНДО).

Парляментарне представництво з Волині представляється дуже й дуже слабо. Весь тягар праці і проводу переходить до вибранців з Галичини, які вже на початку гідно себе представили в соймі і спевністю й на далі гідно постоять на своїх постах.

Слова і факти.

В одному селі під Луцьком виборці, що голосували підчас соймових виборів на № 8, були дуже здивовані, коли довідались, що по № 8 пройшло тільки 4 ох послів. „Як — крикнув один з виборців — то ж одне наше село дало до 700 голосів і тільки 4-ох послів обрано?! Це здивування не так собі щось звичайного. Тут ховається велика траґедія не одного нашого села, що підпало під вплив тих відомостей і інформацій, якими кормили їх сельробівські органи: „Наше Життя", „Наше Слово", „Сель-Роб", а ще давніще „Воля Народа". На підставі тих інформацій — український нарід — це Сель-Роб. Инші партії—це „панські прихвостні, якісь нещасливі недобитки тих прихвостнів". І трудно було з деким на цю тему балакати. Для наших невірних треба було аж фактів, щоби побачити, як негідно їх кілька літ обдурювано. А коли прийшли факти, невірні здивовано питають: як то? то нас так мало?

Так мало. Але мало тих, що давали себе обдурювати. Український народ в Галичині, який мав змогу довші літа свобідніще дихати й гартуватись у боротьбі за свої права, стоїть сьогодня далеко вище у своюму політичному виробленню: на північно-західніх землях признає це кожний. І ото той народ вибрав собі таких послів, як це бачимо у відомости поданій вище. Ні одного сельроба і 23 послів та 9 сенаторів Українського Національно-Демократичного Об'єднання. Цей факт відкриє не одному очі і зверне його з блудного шляху, по якому вели його лжепророки.

ПЕРШИЙ ВИСТУП

нової української парляментарної репрезентації в Соймі.

На засіданню польського сойму, в четвер, дня 29 березня, голова Українського Соймового Клюбу, посол Др. Дмитро Левицький, в імени українського народу під Польщею зложив отсю правно-державну заяву:

Вступаючи до польських законодатних установ як представники цеї частини великого українського народу, яка опинилася в межах Річипосполитої Польської, заявляємо з цеї трибуни перед цілим світом: Український нарід в Польщі живе в числі поверх 6 міл. душ компактною масою як подавляюча і безсумнівна більшість у Сх. Галичині враз із Лемківщиною, на Холмщині, Підляші, Поліссі та Волині, займаючи на південно-східній і східній полосі польської держави величезну і суцільну територію кругло 200 тис. квадратових кільометрів землі. Землі ці безпосередньо лучаться з дальшою суцільною національною українською територією, на сході, з Придніпрянською Україною, на півдні та південному—сході з Закарпаттям, Буковиною і Бесарабією, творячи її нерозривну складову частину. Український нарід є споконвічним автохтоном цих земель. Землі ці в історичній минувщині входили до Київської Держави, творили самостійну Галицько-Володимирську Державу, з часом як чистина належали до держави створеної гетьманом усієї України Богданом Хмельницьким, а під чужим пануванням (литовським, польським, австрійським і російським) ніколи не втратили своєї національної окремішности і не зреклися стремлінь до державної незалежности.

Навязуючи до своїх непогаснутих історичних традицій, спираючись на переважаючім українськім характері всіх земель і здійснюючи святе право кожної нації на самоозначення, український нарід на всіх своїх етнографічних землях здійснив у недавному минулому свій заповітний національний ідеал державної незалежности: а) четвертим універсалом Української Центральної Ради в Києві з дня 22 січня 1918, проголошуючи Українську Народню Республику на українських землях бувшої російської займанщини; б) законом Української Національної Ради у Львові з дня 19 жовтня 1918, покликуючим до життя Українську Державу на українських землях б австро уг. монархії (Сх. Галичина, Буковина та Закарпаття) і на кінець в) актом з 22 січня 1919 р. проголошуючим в Києві сполуку обох українських державних одиниць в одну Соборну, Незалежну та Суверенну Українську Народню Республику.

В обороні цієї своєї Держави перед нападом Росії, Польщі та Румунії в рр. 1918—20 український нарід пролив море крови та зложив гекатомби жертв найкращих своїх героїв, що впали на полях битв, або згинули смертю мучеників у таборах полонених.

Згадуючи з найбільшою гордістю цей героїчний період нашої недавньої історичної хвилі, схиляємо в найглибшій пошані голови перед тінями наших національних героїв і вірні їх святим заповітам, урочисто заявляємо, що **найвищим, святим і непорушним ідеалом нашим є: Незалежна, Суверенна і Соборна Українська Національна Держава на всій українській території.**

Тому то всі міжнародні акти, якими споконвічні частини української землі,—Сх. Галичина з Лемківщиною, Землі Холмщини, Волині, Підляша та Полісся, —признано Польщі, а саме: мировий договір у Ризі з 18 березня 1921 р. і рішення Конференції Амбасадорів у Парижі з 14 березня 1923 р, які то акти насилують право українського народу на самоозначення, уважаємо де юре неправосильними. А вступаючи до цих законодатних палат, будемо і тут змагати до здійснення найвищого права української нації

За волю для політичних вязнів.

Промова посла д-ра Загайкевича, виголошена в соймі при мотивуванні наглости внесення про амнестію для політичних вязнів.

Високий Сойме! Якщо я забираю голос в імени Українсько-Білоруського Клюбу, щоби умотивувати наглість зголошеного нами внесення про амнестію для політичних вязнів, то роблю це не тільки тому, щоби дати вислів нашій глибоко відчутій і пекучій потребі якнайскорішого поладнання цього внесення, але хочу бути речником тих мас українського й білоруського народів, зпоміж яких політичне тюремництво черпає надмірні й нечувані жертви. Я є певний, що буду також речником усіх тих, для яких слова демократизм, свобода переконань і особиста свобода не є тільки пустими гаслами і глухими словами, але е реальною монетою, е підставою їх ділання та оцінкою кожної суспільно політичної проблєми, якою е також тюремництво. (Перериванння). І дійсно дивним е, що хтось може перервати промову представника якогось народу, який тут перед вами, в тому соймі розкриває його болі та потреби.

Шановні панове, особливо, коли мова про польське тюремництво, то ви, які день виходу теперішнього марш. Пілсудського з маґдебурської тюрми так урочисто святкуєте і в ваших серцях цей день записаний як велике національне свято, ви не певинні опонувати тому, хто промовляє в імени політичних вязнів. Хіба, що хочете бути тюремною сторожею і тому не хочете дозволити мені довести до кінця умотивування цього внесення. Як хочете з тієї салі винести епітет тюремної сторожі, то переривайте та голосуйте проти внесення: (Пос. Санойца: Ніхто не перериває) Хочби пан товариш!

Наше внесення обіймає тюремництво разом зі слідчим арештом, а в тому місці мушу ствердити, що в нас арештом слідчим передовсім супроти тих, які підозрілі у провинах політичних користуються надмірно, послугуються страшно. На основі якогонебудь доносу поліційного урядовця замикається і то дуже часто на те, щоби по кількох тижнях чи місяцях тюрми припинити слідство. Вязень іде на волю, але ніхто йому не повертає шкоди і моральних терпінь, які витерпів. І це є злочин, поповнений на свободі людини. Нічого дивного, що ми вважаємо це за пекучу потребу, щоби раз загальним актом амнестії покласти край тим терпінням політичних вязнів у цій добі.

Ще недавно, бо два роки тому, в травневій дискусії 1926 р. б. пос. Тугут сказав, що в Польщі нема майже людини, яка не відріжнялаб політичного злочину від звичайного, і мотивів політичного переступника від звичайного. А коли так є, коли твердять, що в Польщі розріжняють підклад і підложе якогось ділання, яке часом колідує з карним законом, коли відріжняють ідейну сторінку переступника, то здається, що кожний, виходячи з такого становища мусить і повинен щонайменше голосувати за амнестією, яка по нашій інтенції відноситься лише до політичних вязнів.

Коли шан. панове з 1-ки мені перед хвилиною перерівали, то прошу пригадати собі, що по травневому перевороті йшли по вулицях усіх міст ряди маніфестуючих на честь марш. Пілсудського і несли транспаренти з написами, що домагалися політичної амнестії, отворення тюремних брам для політичних вязнів. На жаль, пройшли всі ті гасла без відгомону і реалізації. Прийміть, панове, до відома, що ще нині сидять по тюрмах ті, яких засуджено за военні літа 1918 і 1919 і за ідейні вчинки слідуючих літ.

З політичними противниками не розправляється при допомозі карного кодексу і тюрми. Тюрма не згнобить ідеалів! — Отже, де підкладом е мотиви національні, визвольні війни, там є инша оцінка всяких учинків, там злочином е говорити про злочин. Тепер, прошу панів, серед тих відносин, сойм, який зібраний у тій хвилі не повинен сам від себе відкидати цього могутнього гасла: отворити брами тюрем і випустити політичних вязнів. І чи саме тому, щоби цьому соймові запевнити моральну супрематію, чи не повинен він підтримати наглости внесення? Не йде тут про мериторичний зміст над яким буде дискусія, але про реґулямінове приспішення полагоди внесення.

Шановні панове! Ще одно слово. Між політичними вязнями великий контингент становить молодий елємент, бо молодого потягає ідея. Запал, часом недостача холодної застанови і поривається він до діла. Отже молодь становить велику частину тих вязнів, а не забуваймо, що тюрма є спеціяльною школою, школою специфічного типу: туди входиться неуком, а виходиться звідти образованим абітуріентом. Тому то не затримуйте їх панове, непотрібно. Чи ж маю пригадувати, як вязні нераз домагалися при допомозі голодівки приспішення судового поступовання та прискорення полагоди їх справи?

Прошу шановних панів, багато є причин, які за цим промовляють. Візваний дзвінком пана маршалка кінчу і бажав би я, щоби та маршалківська палочка, яка відкриває наші засідання, застукала і до тюремних брам і щоби ті брами отворилися, а політичні вязні з волі Високого Сойму дістали волю. (Оплески)

Українець — чемпіоном скорого писання. Чемпіонами називають таких людей, які чим—небудь над другими видаються: чи силою, чи швидкістю бігу то-що. Коли людину в якійсь її здібности не перевисшає віхто, то її в цілому світі називають чемпіоном світу. Таким чином бувають чемпіони світу—борці, силачі і т. и. Американські газети подають, що чемпіоном скорого писання на машині оказався українець студент торговельної школи в Детройті Романчук. Він написав 150 слів на минуту.

список 18, з яким УНДО йшло до виборів.

Чисельний вислід виборів в Галичині такий: УНДО має 22 мандати до Сойму і 9 мандатів до Сенату, радикали 6 мандатів до Сойму і 1 мандат до Сенату, сельроб—лівиця 1 мандат до Сойму, 1 мандат до Сойму має також партія праці і 1 мандат—безпартійний, що приступив до УНДО-я. Зі всіх українських голосів УНДО само одержало абсолютну більшість (понад 540.000 голосів або около 56 проц.), і являється дійсним представником українського народу в Галичині. В парляментарній репрезентації УНДО-я є інтелігенти з вищою освітою—тих найбільше—є і селяне хлібороби (чотирьох в Соймі і один в Сенаті), і всі обеднані одною думкою, працюють для здійснення непередавненого, найвищого права українського народу.

Українське Національно-Демократичне Обєднання хотіло створити один виборчий фронт українських національних партій. Головно вело переговори з радикалами, що з дрібних партій ще є найсильніщою партією. Про сельробів ми й не думали, бо вони виреклися головному ідеалу українського народу—самостійности і служать Москві та московській комуні. На жаль, цього фронту, задля опору і крутійства радикалів, не створено, і через розбиття українських голосів стратили ми в Галичині найменше 14 мандатів до Сойму і 4 мандати до Сенату. Ця виборча поразка є виключною виною дрібних партій і в найбільшій мірі—радикалів.

Повний погром стрінув нас, українців, на Волині. Висліди відомі і сумно за них говорити. Причини цього погрому почасти вже вияснюються. Але скажімо собі правву в очі. Вина тут не тільки по стороні уряду, але і по нашій. Ми на Волині не створили сильної національної демократичної української партії, яка об'єднала всіх українців для одного виступу й чину. Доки цього не буде, не можна й мріяти про тривкішу політичну організацію всіх нас, головнеж—українського селянства, яке має вже досить всяких вибриків соціялістичних партій. До створення тієї національно-демократичної організації найважчий час уже реально приступити.

До Ш. П. П. Передплатників і Читачів

Приступаючи в тяжких умовах до дальшого видавання нашого часопису, просимо всіх наших передплатників вирівнати залеглу передплату, як теж надіслати передплату на далі. Так-же само просимо тих осіб, кому висилаємо це число оказово, надіслати передплату, бо хто найдалі після слідуючого числа її не надішле, тому часопису висилати не будемо. В інтересі своїм власнім, як теж в інтересі свого єдиного національного часопису на Волині, просимо не гаятись з надісланням передплати, без чого часопис істнувати не може.

АДМІНІСТРАЦІЯ.

Що дієтьося в світі.

Польща і Литва.

Польсько-литовський спір чого доброго на якийсь час припиниться. По предложенню Ліги Націй міністри заграничних справ Польщі—Залескі і Литви—Вальдемарас з'їхались нарешті для переговорів у справі налагодження „добросусідських відносин, від яких залежить мир". З'їхались вони на території Східніх Прус в Кенігсбергу 30.III і радили до 2.IV ц. р. Після перших приємних уклонів з обох сторін і запевнень про добру волю налагодити спір, посипалися з одного й другого боку ноти з усякими вимогами, які за мало, не розбили конференції. Зокрема Литва домагається 10 міліонів долярів відшкодовання за шкоди спричинені походом ген. Желіговского, який захопив Вільно і прилучив його до Польщі. Але вкінці все успокоїлось, вибрано 3 комісії для ріжних справ, які є предметом переговорів і є надія, що балачки над хвилевим замиренням будуть продовжуватись. Про стале замирення поки що немае й мови, бо Литва все таки не зрікається Вільна, а Польща тим більше.

Комуністи всюди однакові.

Недавно розвязано німецький парлямент. Поки він істнував, то були там і комуністи, які користали з права недоторканости особи і виправляли всякі галабурди. Але скінчилася недоторканість і счезли посли комуністи, яких розшукує тепер поліція.

Радянський Союз.

Більшовики попадають у що раз більшу господарчу скруту. Вони пояснюють це ріжними зовнішніми умовами, але що далі, то виявляється, що винна тут найбільше власна невміла руйнуюча господарка. Щоби не виходило пе на яв, більшовики видумують щораз то нові якісь змови, контр-революційні і саботажові організації то що, і намагаються всю вину за свою бездарність звалювати на „світову контр-революцію", яка ніби вся тільки й має на думці, що підкопувати Рад. Союз. Останньо такі „змови" викрито в промислових центрах України, зокрема в Донецькім Басейні, де арештовано багато осіб, між ними кількох німецьких інжінєрів. Перші страшні відомости про ту „змову" оказались дуже й дуже переборщеними, але промислове становище од того не поправилось. Тепер ніби то викрито нові такі „змови" на Катеринославщині, які є нічим иншим, як намаганням закрити людям очі на дійсні причини руїни.

Господарча скрута напружила і відношення селян до рад. влади. На них наложено страшні податкові тягарі, які доводиться стягати силою, що настроює селян вороже до рад. влади. Не диво, що в останніх днях появилися в пресі відомости про ріжні повстанчі загони на Україні, а навіть про велику таємну організацію, до якої належало й багато українських комуністів, а яка стремить до одірвання од Москви.

РУХ НА СЕЛІ.

(с. Линів, пов. Горохів).

1927 р. заходами б. сенаторки Олени Левчанівської в нашому селі засновано філію Т-ва „Просвіта" в Горохові й кооперативу. Філію „Просвіти" заложено ще в травні й перші її кроки були успішні. Аматорський гурток при філії поставив 2 вистави („Наймичка" і „Хмара"), на яких аматори грали дуже гарно. На зібрані з вистав гроші винайнято на 2 роки помешкання для філії.

На жаль досі філія не розвивається як мусіла б. Членами є переважно молоді чоловіки, а хлопці не горнуться до „Просвіти" лише до пивної й до вулиці, а дівчата також обминають „Просвіту", бо їм батьки кажуть, що їх ніхто заміж не візьме, як запишуться до „Просвіти". А скажіть но дівчатка, чи в сусідньому селі Бубнові, де багато молоді записано до „Просвіти", вже ніхто не жениться і заміж не виходить?

Кооператива заснована в листопаді. І тут те саме явище. Праця йде гарно, але і в кооперативі мало членів, бо люде не свідомі величезної ваги кооперативи, не розуміють, що кооператива для їх добробуту. Крім того нема працьовників, бо не легко найти в такому закутку людей, які знають кооперативну справу.

До всього того треба додати, що багато шкодив справі п.-о. Вибач, запеклий україножер і ворог культурно-освітнього руху. Але дякувати Богові й старанням людей о. Вибач вже усунений з парафії і на його місце прийде пан-отець Рафальський Олександер, який — надіємося не буде перешкоджати культурно-освітньому рухові в нашому селі.

Тільки самим нам треба стояти твердо, свідомо підтримувати свої дві рідні установи і стреміти до їх як найбільшого розвитку.

Л.

Луцьке Т-во „Просвіта".

До української преси у Львові попала якимось чином вістка, що поруч ковельського й дубенського Т-в „Просвіта" закрито також і луцьке Т-во. Цієї вістки не спростував навіть заст. голови Т-ва пос. Власовський в органі своїх товаришів по соймовому Клюбові. Джерело тієї вістки невідоме, але варто одмітити, що разом з тим по Луцьку ходили чутки, що коли головою Т-ва не буде п. Петриківський, або п. Ковалевський, то Т-во закриють. Тепер та небезпека минула, бо по Загальних Зборах Т-ва 1.IV. ц. р. і п. Петриківський остався далі головою і Ковалевський вибраний до Рада Т-ва. Т-во не тільки не закрите, але поговорюють навіть про певну визначну ролю в культ.-освітніх справах Волині, для якої власть імущі ніби то призначили Т-во „Просвіта" в Луцьку. До цієї справи ще повернемо.

„Чи ми ще зійдемося знову..."

25. III. ц. р. Луцька Повітова „Просвіта" влаштувало Свято Т. Шевченка. Вступне слово виголосив пос. Власовський. Хто знає близше діяльність пана посла, зокрема підчас останніх виборів до сойму, здвигав тільки плечима, слухаючи його закликів до об'єднання. Проливаючи сльози з приводу розбиття серед нашого громадянства посол В. з жалем цитував слова Т. Шевченка: „Чи ми ще зійдемося знову?.." Говорив правду про розбиття і про потребу об'єднання, не сказав тільки, що така лекція в першу чергу потрібна йому самому.

Після Свята підслухано між иншим таку розмову:

— Як тобі подобався реферат Власовського?

— Ет — я знаю кращий його реферат.

— Який?

— „Трьохсотлетіе дома Романових"...

**Через сльози і терпіння
Шлях веде до воскресіння...**

ровництвом Сельробом з боку компартії Західньої України. А тимчасом у справах Сельробу, не вважаючи на постанови Виконкому Комінтерну, директиви ЦК компартії Польщі й пропозиції ЦК КП(б)У, замість лінії, скерованої до того, щоб об'єднати в одну організацію частини Сельробу, що розкололися, більшість ЦК КПЗУ виявила провокацію й розкол. Провина за розкол Сельробу падає на більшість ЦК КПЗУ, бо коли так звані „воленародці" визнали свої помилки в національному питанні й згодилися на об'єднання, то більшість ЦК КПЗУ зірвала це. Разом з тим група Василькова-Турянського, хоч вона й стояла на чолі керовництва ЦК КПЗУ, не тільки не критикувала, а безпеперечно підтримувала колишніх „сельсоюзників", які прийшли до Сельробу з українськими націоналістичними поглядами. Замість цього вони, скерувавши вогонь проти так званого „москвофільства", під виглядом поборювання старого монархічного москвофільства, виступають проти оборони соціялістичної столиці світової революції — Москви. Це була ширма для того, щоб провадити наступ проти соціялістичної роботи КП(б)У на Україні, поглиблюючи своє ренегатство".

Видко не без причини й не без підстави КП(б)У так сміло опікується й турбується справами сельробів, а боротьба обох груп Сель Робу і підтримка правиці „Світлом" яскраво вказують, що між тими справами є тісний звязок.

Як що судити по цих даних, то первісний, родовий Сель-Роб (правиця) в нових клопотах, які можуть скінчитися для нього повною ліквідацією. Часть його покориться судьбі і ще раз плюне собі в обличча й піде в обійми б. воленародовців, а иншим—доведеться ще раз шукати шляхів, з яких збилися під впливом московсько-інтернаціоналістичної дурійки. Коли говорити про осіб, то заповідають, що обіймутися з воленародовцями посли Чучмай і Сенюк, а на національній та ще не означеній плятформі останутъ сенатор Козицький і пос. Федорук. Натомість „партійні маси" заледви чи видержать ще один такий удар, який мусить врешті прояснити їм цілу справу й до краю вбити їх невиразні надії на Сель-роб. Вони опиняться властиво перед вибором — стати на боці „зради" і йти до своєї незалежности, чи покоритися волі КПбУ, а фактично Москви, і далі хилити чоло в ярмі. Який шлях вибере та маса—ми не сумніваємось. Ліквідація в масах Сель-Робу у всіх його видах — це тільки питання часу.

Ст—ко

Правящим епископом на Волині має бути українець.

Серед української кольонії в Варшаві ходять уперті чутки, що Волинь буде мати своїм епархіяльним архиреем українця, і то навіть дуже швидко. Розказують, як факт, що цього вимагає Уряд і що з тим уже погодився навіть Митрополит Діонисій, якому дуже не хочеться віддавати богатої волинської Епархії. Нібито на останньому засіданні Свящ. Синода переведено навіть відповідну постанову—згоду Синода що до кандидата на волинського епископа. Тим кандидатам ніби має бути особа, що в Уряді УНР займала високий пост, а тепер перебуває в Парижі. Особа ця поки що є в стані світському, але усім своїм моральним складом та настроями цілком надається до стану монашого. Крім того, високий рівень освітній служить порукою, що з нього буде добрий епископ.

Урядові сфери хочуть, щоби хіротонія нового епископа відбулась як можна скоріше, зате вищі сфери духовні хочуть її відтягнути. Але найбільшою причиною невияснености цілої тієї історії є те, що сам намічений кандидат ще не дав оконечної своєї згоди бути епископом. Через те ми й не подаємо тут імени цього провізоричного українського епископа. Причиною його нерішучости та зволікань є не тільки певні сумніви та самокритика, цілком зрозумілі у осіб освічених і інтелігентних, але й непевність, чи санкціонує український нарід всі ті зобовязання, які прийдеться дати перед урядом новому волинському владиці. Непевність ця цілком на місці...

НОВИНКИ

Прикрасою української хати є глиняанські килими Хамули. Взори: Полтавські, Гуцульські, Східні і инші. Адреса: Львів, Площа Трибунальська 1.

Брошура про вибори. Здолбунівський „Всхуд“ подає таку вістку: „Політичні діячі (поляки) на Волині зібрали величезний матеріял про великі надужиття і шахрайства, які були підчас виборчої акції на Волині. З того матеріялу буде видана спеціяльна брошура, яка має містити 250 фактів про формальні і страшні надужиття, як теж про погвалчення виборчого закону. Брошура буде видана в Варшаві“—Біля, газети „Всхуд“ гуртуються польські радикальні елементи, яким підчас виборів уневажнено листу кандидатів, після чого вони підтримували листи Ч. 8 і 22.

Скарги у справі виборів. Найвищий Суд зараз після великодних свят приступає до розгляду скарг, внесених у справі надужить підчас виборів в ріжних округах. Всього скарг внесено до 200. Поміж ними є багато і наших українських скарг, але—звичайно—надіятися на те, що вибори в нас будуть уневажнені, нема чого.

Як би то в нас так було! Міська Рада Ботеля, міста в Голяндії, видала недавно заборону лайки. Лайка на вулиці чи в місці публичному карається арештом. Тепер влада дуже стежить за тим, щоби ніхто не лаявся і взагалі не вживав брудних корчемних слів,—і і вже там неодин однокутував за свою погану звичку. А в нас брудно лаятися рахується річчю звичайною.

Православні у Франції. В російській православній церкві в Парижі літургію відправлятимуть у французькій мові. Французьку мову вводять в богослуження тому, що діти російських еміґрантів у Франції слабо розуміють матірну мову, також і церковно славянську. Перекладено літургію також і на англійську мову. — Як видко—росіянам можна й по французьки молитися, а українцям то й по українськи не можна.

Землетрус у Туреччині. За останній час наша грішна земля знов починає трястися. В часі останнього землетрусу, що недавно навістив Туреччину коло Смирни, ушкоджено 18 сіл. Загалом знищено 1900 домів.

На знак протесту. В Чехословаччині вийшов новий закон про убезпечення, який кривдив робітників. Незадоволені робітники влаштували з того приводу в Празі столиці держави величезну демонстрацію, в якій взяли участь робітники всіх партій. Для забезпечення спокою визвано військо і 2 полки жандармерії. Робітничі спілки вислали зі свого боку 3.000 делегатів, які мали утримувати лад у величезній товпі. Робітники ухвалили 24-годинний страйк на знак протесту.—Чеські робітники слідкують за всім, що їх торкається і борються проти кривди.

2) Німецькі книжки про Україну.

3) Німецькі брошури і летючки про Україну.

4) Мапи, ноти, видівки з німецьким текстом і т. д.

5) Окремі числа німецьких журналів, присвячені в цілости українським справам та довгі статті про Україну, поміщені в німецькій пресі.

Матеріял буде впорядкований в слідуючих групах:

1. Періодика.
2. Книжки, ноти, мапи.
3. Картки з видами, видані на німецькій території.
4. Журнальна література, окремі статті.

Часовий протяг, з якого матеріяли збираємо, не обмежений.

Посилки та інформації прошу посилати на адресу Інституту:

Ukrainisches Wissenschaftliches Institut, Berlin W 56 Französische str. 28.

За всі прислані матеріяли Інститут ручиться і зверне їх зараз же по закінченні вистави. Всякі зі збиранням і пересилкою сполучені кошти покриє також Інститут.

В Берліні, дня 28 березня 1928 р.

Директор Інститута:
Д. Дорошенко.

ДО п.п. ЧЛЕНІВ КРЕМЯНЕЦЬКОГО ПОВ. Т-ва „ПРОСВІТА“.

Рада Т-ва „Просвіта“ в Кремянці повідомляє своїх членів, що Загальні Збори Т-ва мають відбутись 29-го квітня. Кожний член Т-ва, коли хоче бути членом „Просвіти“, повинен ще перед Загальн. Зборами внести до каси Т-ва всі ті грошові залеглости, які за ним рахуються по „Просвіті“.

ОГОЛОШЕННЯ.

НАДЗІРНА РАДА й ДИРЕКЦІЯ
Українського Кооперативного Банку на Волині з обмеженою відповідальністю в Луцьку

Оцим повідомляють членів Банку, що в салі Міського Театру в **неділю, 29 квітня,** о 11 ій год ранку, відбудуться

ТРЕТІ СПРАВОЗДАВЧІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ.

Порядок денний:

1. Білянс Українбанку враз з рахунком страт і зисків і загальне справоздання Дирекції за 1927 рік.
2. Звіт Ревізійного Союзу Українських Кооператив у Львові за 1927 рік.
3. Звіт Контрольної Комісії Надзірної Ради Українбанку.
4. Бюджет н]Банку на 1928 рік.
5. Внески Дирекції: а) в справі розподілу зиску
   б) в справі одчинення відділу н]Банку в м. Колках Луцького повіту.
   в) дрібні зміни в статуті Банку.
6. Довибори членів і заступник в членів Надзірної Ради.

За НАДЗІРНУ РАДУ:

Андрій Глущук Голова — *Михайло Чирко* Заступник Голови — *Григір Домбровський* Секретар

За ДИРЕКЦІЮ:

Іван Бондарук, Олександер Ковалевський.

Цікаве.

Як довго повинен жити чоловік?

Кожне створіння живе вісім разів стільки як росте. Кінь росте чотири роки, а живе вісім разів стільки, т. зн. біля 30 літ. Пес росте 2 роки, а живе 16 літ, курка росте один рік, а живе 8 до 10 літ... Тому чоловік, що росте до 25-го року, повинен би жити 200 літ, а живе багато коротше—навіть половину цього віку не доживає. Що за причина? Статистика виказує, що новітні люде живуть чимраз коротше і їх пересічний вік можна числити поміж 40 60 роком життя. Причиною того короткого віку бувають обставини неприятливі людині, головно брак відпочинку, перепрацьовання і надірвання нервів. Найдовше живуть мешканці полудня і то ті, що все перебувають на свіжому повітрі й на сонці. Наприклад у Болгарії на 1000 людей припадає один столітній; в Німеччині один столітній — аж на міліон людей. Чим більше культурний край, тим менше столітніх. Бо там люде нервозніші та більше працюють в замкнених бюрах—загалом працюють більше умово, а не на повітрі і не на сонці. Румунія має столітніх 1074, Сербія 573, Еспанія 410, Італія 198, Норвегія 23, Франція 11, Швеція 10, Бельгія 5, Данія 2, Швайцарія ані одного. Найбільше столітніх у Болгарії. Їх більше, ніж усіх разом в цілім світі. Свій довгий вік і сильне здоровля завдячують болгари своїй рідній соняшній країні, де цвітуть роскішні рожі, де віють ласкаві вітрі і де добре молоко.

Цікаво булоб знати скільки то столітніх людей маємо ми, українці. Ми будемо дуже вдячними нашим читачам, коли відомости про відомих їм столітніх осіб української народности (з поданням короткого життєпису та адреси) вони надсилатимуть до Редакції „Укр. Громади“.

Веселий кутик.

Подібний до посла.

— Катрусю, як там твій наречений?

— Він є такий самий, як кандидат на посла.

— Себ-то як?

— Обіцяє дуже багато, але чи дотримає слово, — виявиться по шлюбі.

Відвідини.

Дозорець вязниці: (до вязнів). Завтра прийде до вязниці сам директор поліції.

Один з вязнів: Ага! попався й він!

Чудо техніки.

— Чому ти так дивишся на цю книжку?

— Не розумію, як люде могли видрукувати цю книжку, коли листки її зовсім не порозрізувані.

— Вчора я бачив собаку, що мав аж пять ніг...

Що ти кажеш?! Де-же була пята?..

—А в морді... здохлої кобили...

До Українського Громадянства Західних Земель і еміграції!

В травні ц. р. буде відкрита в Кельні над Райном, в Німеччині, велика міжнародня вистава преси. Усі народи принесуть до неї зразки друкованого слова своїх країн, щоби усвідомити собі та показати другим, що в них на цьому полі зроблено. Не сміє на цій грандіозній, для репрезентації перед чужинцями та для пропаганди так важній, в ставі бракувати українського відділу.

Український Науковий Інститут в Берліні взяв на себе завдання влаштувати в рамках цієї вистави особливо важний для нас відділ: „Україна в освітленні німецької преси“.

Лише спільними силами всього українського громадянства буде можливо зібрати розсіяні по всіх усюдах, потрібні для вистави видання та осягнути повноту, котра буде достойно репрезентувати наш нарід. Тому Дирекція Інституту звертається до всіх Громадян, котрі розпоряджають якими небудь відповідними матеріялами, або даними про них, допомогти нам в цьому дуже важному для цілої України ділі, та дати зібрані матеріяли на час вистави (від травня до жовтня) Інститутові до розпорядимости.

Приймаємо слідуючі періодичні та неперіодичні видання:

1) Німецькою мовою видавані часописі та журнали, присвячені українській справі. (Напр.: „Rutheneische Revue“, „Ukrainische Rundschau“ і ин. з кожного видання не більш одного річника).

Видавець М. Черкавський — Drukarnia P. Richtera, Łuck — Відповід. редактор С. Вишнівський.